

1. Hensikt

Beskrive klassifiseringsrutiner for immunologisk kastrerte griser. Formålet med bestemmelsene er å bidra til stabil og høy svinekjøttkvalitet og forebygge at svinekjøtt med rånelukt kommer ut i markedet.

2. Omfang

Gjelder alle griser og slakt av griser som er immunologisk kastrert på godkjent måte. Bestemmelsene om kategoribestemmelse av immunkastrert gris beskriver den norske kjøttbransjens felles tiltak for kvalitetssikring av slaktegris som er immunkastrert, heretter i bestemmelsene kalt vaksinert, VAK-Gris.

3. Ansvar og myndighet

Produsentene er ansvarlige for at vaksinasjonen gjennomføres på godkjent måte, at den dokumenteres, og at slakteriene mottar slaktegriser som er vaksinert i henhold til gjeldende instruks. Slakteriene i klassifiseringsordningen er ansvarlige for at alle rutiner i forbindelse med håndtering av vaksinerte gris gjennomføres. Animalia har ansvar for og myndighet til å kontrollere at slakteriene gjennomfører klassifisering og internkontroll i henhold til oppsatt regelverk.

4. Gjennomføring

4.1 Produsent: Bruk av vaksinasjon som kastrasjonsmetode forutsetter at det foreligger en skriftlig avtale om dette mellom produsent og slakteri. Ved bruk av vaksinasjon som kastrasjonsmetode i slaktegrisbesetninger skal begge behandlinger gjøres i slaktegrisbesetningen. Levering av ukastrerte smågriser, som forutsettes vaksinert i slaktegrisbesetningen, forutsetter skriftlig avtale med slakteri og fast mottaker av smågris.

I besetninger som ikke har inngått avtale kan vaksinasjon benyttes på enkeltgriser med lyskebrokk, kryptorkisme, tvekjønnethet e.l. Det skal da brukes et eget attestformular og slakteriet skal informeres ved innmelding til slakt.

4.2 Vaksinasjon

4.2.1 Gjennomføring av vaksinasjon

Vaksinasjonen skal alltid utføres av veterinær. Første vaksinasjon skal gjennomføres minst 28 dager før andre vaksinasjon. Andre vaksinasjon skal gjennomføres mellom 28 og 70 dager før slakting. Ved en eventuell tredje vaksinasjon på grunnlag av etterkontroll, kan slakting gjennomføres tidligst 28 dager etter denne.

4.2.2. Etterkontroll av effekt i besetningen

Tidligst 14 dager etter andre vaksinasjon skal produsenten inspisere alle vaksinerte griser og forsikre seg om at pung og testikler er under tilbakedanning. Ved funn av griser med uforandret pung og testikler skal disse vaksineres på nytt, jf. 4.2.1.

4.2.3 Dokumentasjon på vaksinasjon

Ved levering av gris som er vaksinerte mot rånelukt skal disse følges av en vaksinasjonsattest. Det skal fylles ut en attest for hver gruppe/pulje som vaksineres i besetningen. Kopi av denne attesten, med konkretisering av antall fra den aktuelle puljen i den aktuelle leveransen, skal følge alle leveranser av gris fra puljen. Attesten skal være underskrevet av eier og veterinæren(e) som har gjennomført vaksinasjonen (første og andre).

Tatovering: I tillegg skal alle vaksinerte griser ha et ekstra symbol på linje 2 på tatoveringsklubbmerket som viser at de er vaksinerte. Det enkelte slakteri avgjør hvilke symbol de vil bruke og avtaler dette med sine leverandører. Enkeltgriser som er vaksinert, jfr. 4.1. andre ledd, kan merkes med merkespray dersom det ikke er tilgjengelige ekstrasybol for merkeklubba i besetningen.

4.3 Oppfølging på slakteri

4.3.1 Kontroll av vaksinasjonsattester

Slakteriet skal kontrollere vaksinasjonsattesten og sjekke oppgitt antall vaksinerte griser mot antall VAK-merkede hanngriser i leveransen. Klassifiseringsansvarlig har ansvaret for at slakteriet har et system for telling tilpasset anleggets drift og

logistikk. Det skal kontrolleres at den praktiske gjennomføringen av vaksinasjonene ligger innenfor klassifiseringsregelverkets krav jfr. punkt 4.2.1.

4.3.2 Inspeksjon på slaktefjøset

Hvis avvik, f. eks. typisk hanngrisatferd på vaksinerte griser oppdages på slaktefjøset, skal den aktuelle grisen merkes og undersøkes ved slakting.

4.3.3 Risikobasert stikkprøvekontroll ved slakting

Ved slakting tas det ut spekkprøve for androstenonanalyse fra minimum 1 % av alle vaksinerte griser. Kravet til prøvetaking av minst 1 % av immunkastrerte griser skal beregnes på grunnlag av minst 1000 slakt og uavhengig av leverandør. Uttaket av stikkprøver for androstenonanalyse skal være risikobasert. Primærkriteriet som alltid skal brukes, er store testikler. Store testikler er definert til bruttovekt på mer enn 500 g. Bruttovekt betyr at hinner og underhudsfett fortsatt sitter på testiklene. Det er ikke krav om at alle testikler veies. I tillegg til kriteriet testikkelvekt, kan andre indikasjoner som manglende tilbakedanning av pung og testikler og store *aksessoriske kjønnskjertler* brukes som grunnlag for risikobasert prøveuttak.

Alle slakt det er tatt prøve av skal videre i varekjeden defineres som råneslakt, kategori 172, Skåldet råne, varenummer 172006, vareteksten er "Skåldet råne VAK prøve". Produsenten får oppgjør som for ordinær slaktegris.

4.3.4 Androstenonanalyse

Androstenonanalysen skal gjøres med godkjent analysemetodikk, og på godkjent laboratorium etter avtale med Animalia. Nakkespekk skal brukes som prøvemateriale.

4.3.5 Grenseverdi

Funn av slakt med androstenonverdi i spekkprøve $> 1 \mu\text{g/g}$, alternativt $> 1 \text{ mg/kg}$, medfører oppfølging i henhold til punkt 4.4.2 i denne bestemmelsen.

4.4 Konsekvenser ved avvik i leveranse

4.4.1 Formelle feil

Ved manglende avtale mellom produsent og slakteri skal leverte vaksinerte griser avregnes som råne. Unntak fra dette er ved bruk av vaksine på enkeltgriser på

særlig indikasjon jfr. punkt 4.1. Ved leveranser uten attest avregnes alle hanngriser i leveransen som råne.

Ved manglende samsvar mellom antall leverte VAK-merkede griser og antall oppgitt levert på vaksinasjonsattesten gjelder følgende: Hanngriser som ikke er VAK-merket (enkeltgriser kan være spraymerket jfr. punkt 4.2.3) avregnes alltid som råne. Hvis antall leverte VAK-merkede griser avviker fra antall oppgitt på vaksinasjonsattesten, trekkes det 1200 kr per gris avvikende fra antallet oppgitt på attesten.

Vaksinerte griser levert utenfor tidsintervallet for vaksinasjon (jfr. 4.2.1) avregnes som råne.

4.4.2 Påvisning av androstenon over grenseverdien ved stikkprøvekontroll

Ved påvisning av androstenon over grenseverdi i stikkprøve avregnes den aktuelle grisen som råne. I tillegg ilegges produsenten et gebyr på kr 3000.

4.4.3 Konsekvenser ved avvik i slakteriets oppfølging

Ved manglede oppfølging av bestemmelsene fra slakteriets side behandles dette som avvik i henhold til klassifiseringsordningen, jfr. prosessbeskrivelse 002P *Organisering og ansvarsfordeling*, i klassifiseringshåndboka.

4.5 Merking

Det gjelder egne varenummer for immunkastrerte griser, se spesifisering 340S, varenummer for gris, purke og råne

4.6 Internkontroll immunkastrering av griser

Slakterier som slakter immunkastrerte griser plikter å opprette et eget internkontrollsystem for prøveuttak. Internkontrollsystemet skal bestå av: (1) en systemdokumentasjon, beskrivelse av vare- og dataflyt. (2) et register over alle uttatte prøver. Prøver og svar skal identifiseres med slaktedato og skrottnummer. (3) et register over analysesvar og oppfølging av disse. Animalia skal når som helst kunne etterkontrollere dette systemet.

Frekvensen av uttaket av risikobaserte prøver beregnes for en lengre periode på grunnlag av antall slakta vaksinerte griser og mottatte prøvesvar. Reaksjonen på grunnlag av eventuelle prøvesvar over grenseverdien, jfr. 4.3.5 og 4.4.2, skal kunne dokumenteres.

5. Klassifisering av immunkastrerte griser

Alle immunkastrerte slakt fra besetninger med avtale om bruk av vaksinasjon som kastrasjonsmetode, godkjent dokumentasjon av den aktuelle leveransen og uten prøver over grenseverdi i stikkprøveprogrammet, godkjennes som gris kastret ved vaksinasjon, VAK- Gris, kategori 176. Unntaket er prøvetatte slakt for androstenonanalyse (4.3.3) som skal merkes kategoriseres som råne i varestrømmen, men avregnes som slaktegris.

Alle slakt godkjent som VAK gris skal klassifiseres på ordinær måte, som for ordinær slaktegris, kategori 170. En godkjent VAK gris har slaktevekt fra og med 40,1 kg til og med 106,0 kg. VAK-gris over 106,0 kg kategoriseres som purke j.f. klassifiseringsdokument 301P og 303S.

6. Kontroll utført av Animalia

Animalia har ansvar for og myndighet til å kontrollere alle slakterienes systemer i forbindelse med gris kastret ved vaksinasjon.

Hvis det slaktes vaksinerte griser under en kontroll utført av Animalia, kan uttak av prøver kontrolleres.

7. Endringer i versjon 7

Punkt 4.2.1: Andre vaksinasjon gjennomføres mellom 28 og 70 dager før slakting, i forrige versjon var dette mellom 21 og 70 dag. Ved en tredje vaksinasjon kan slakting tidligst gjennomføres 28 dager etter denne.

Punkt 4.4.2: Gebyret til produsent er endret fra kr 10 000 til kr 3000.

Endringer i versjon 8

Punkt 4.5: i versjon 7 utgår.

Gammelt punkt 4.6 om Merking blir nytt punkt 4.5 og gammelt punkt 4.7 om Internkontroll blir nytt punkt 4.6.